

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๕๑

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท. ๑๒๑๕๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ปัญหาด้านสถานะบุคคลและสัญชาติ)

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๖๖๐ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑
๒. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔๘ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗
๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐
๔. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕๘ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งเรื่องผลการเจรจาระหว่างคณะกรรมการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลและสัญชาติ ซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน กับขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (ขปส.) ที่เรียกร้องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลและปัญหาเรื่องสัญชาติของกลุ่มชาติพันธุ์และคนไทยพลัดถิ่น โดยให้เร่งรัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดและกรุงเทพมหานครโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะเรื่องที่มีระเบียบ หนังสือสั่งการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้แล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลาง ขอแจ้งสำคัญเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติตามประเด็นข้อเรียกร้องที่แจ้งให้ทราบตามเอกสารอ้างถึง ๑ ดังนี้

๑. ปัญหาเรื่องการแก้ไขรายการสัญชาติของบิดา-มารดา ในทะเบียนประวัติและทะเบียนราษฎรของคนเชื้อสายไทยที่ได้รับสัญชาติไทยแล้ว (กลุ่มคนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕) ซึ่งรายการในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ระบุสัญชาติ “ไทย” ส่วนรายการของบิดามารดาระบุ “เมียนมา” หรือ “กัมพูชา” แล้วแต่กรณีนั้น การดำเนินการเรื่องนี้ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๑๕/๑ (๓) โดยอนุโลม โดยผู้ขอแก้ไขรายการจะต้องแสดงหลักฐานหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นที่กรมการปกครองออกให้ (สำหรับคนที่ได้รับการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นจากคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น) หรือหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ (คนไทยพลัดถิ่นที่ได้รับสัญชาติไทยแล้วก่อนวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕) ทั้งนี้ การแก้ไขให้กระทำได้ ดังนี้

๑.๑ กรณีขอแก้ไขรายการสัญชาติของบิดาและมารดา

๑.๒ กรณีขอแก้ไขรายการสัญชาติของบุตร ให้แก้ไขได้เฉพาะบุตรที่ถือสัญชาติของประเทศอื่น และไม่อาจได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๙/๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ส่วนบุตรที่สามารถขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๙/๖ วรรคสอง ฯลฯ ให้นายทะเบียนดำเนินการเรื่องการเปลี่ยนแปลงสถานะและสัญชาติให้เป็นผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย โดยปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๗ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

/๑.๓ การแก้ไข...

๑.๓ การแก้ไขรายการ ให้นายทะเบียนบันทึกคำว่า “กลุ่มเชื้อสายไทย” อยู่ในวงเล็บ ต่อท้ายรายการสัญชาติที่แก้ไข อาทิ เมียนมา (กลุ่มเชื้อสายไทย) หรือ กัมพูชา (กลุ่มเชื้อสายไทย) โดยให้บันทึกเลขที่คำร้องที่นายทะเบียนอนุมัติให้แก้ไขรายการไว้ในสมุดทะเบียนบ้าน และฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรด้วย

๒. ปัญหาเรื่องการคืนรายการของบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการในทะเบียนราษฎร การจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล แต่ยังไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชน และการแก้ไขกลุ่มทางทะเบียนของบุคคลที่จัดทำทะเบียนไว้ผิดกลุ่ม ให้นายทะเบียนอำเภอและนายทะเบียนท้องถิ่นทุกสำนักทะเบียนที่มีปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในพื้นที่ ถือปฏิบัติตามหนังสือสั่งการที่อ้างถึง ลำดับที่ ๒ - ๔ โดยให้พิจารณาหลักฐานของผู้ร้องเป็นสำคัญ ไม่ว่าพื้นที่สำนักทะเบียนนั้นจะเคยมีการขึ้นทะเบียนชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ผู้ร้องอ้างถึงหรือไม่ก็ตาม เช่น บุคคลที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติที่สำนักทะเบียนอำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ในกลุ่มผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า หรือกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ยื่นคำร้องขอแก้ไขกลุ่มเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่าเชื้อสายไทย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่เคยมีการขึ้นทะเบียนไว้ในพื้นที่สำนักทะเบียนอำเภอกระบุรี โดยมีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ให้นายทะเบียนเชื่อได้ว่าผู้ร้องเป็นเครือญาติของผู้มีเชื้อสายไทย เช่น ผลการตรวจ ดีเอ็นเอ กับญาติร่วมสายโลหิตที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติในกลุ่มเชื้อสายไทย เป็นต้น กรณีเช่นนี้ นายทะเบียนอำเภอกระบุรี สามารถส่งอนุญาตให้แก้ไขกลุ่มตามคำร้องแล้วแจ้งสำนักทะเบียนกลางให้ดำเนินการต่อไปได้

สำหรับกรณีการขอคืนรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายทางทะเบียนราษฎร หลักการสำคัญคือรายการบุคคลที่จะขอคืนจะต้องไม่ใช่รายการที่ถูกจำหน่ายด้วยสาเหตุจากการทุจริต เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกจำหน่ายรายการเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติตามที่ราชการกำหนด ส่วนการทุจริตนั้นเกิดจากการปฏิบัติของผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบราชการ โดยคุณสมบัติสำคัญของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มประเภท ๐-๘๘ ที่จะขอคืนรายการ ได้แก่ (๑) ถ้าเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน จะต้องเข้ามาในประเทศไทยภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ ไม่ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับญาติที่ได้รับการจัดทำทะเบียนชนกลุ่มน้อยไว้แล้วหรือไม่ก็ได้ หรือถ้าเป็นกลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษาหรือกลุ่มคนไร้รากเหง้า จะต้องเข้ามาในประเทศไทยภายในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ (๒) ต้องไม่เคยถูกลงโทษจำคุกยกเว้นคดีความผิดที่เกิดจากการกระทำโดยประมาท และ (๓) ต้องไม่เคยเดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต ทั้งนี้ การพิสูจน์ว่าผู้ขอคืนรายการเป็นกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ ให้นายทะเบียนตรวจสอบจากทะเบียนประวัติและสอบสวนพยานบุคคลที่เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยในช่วงเวลาเดียวกัน และผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือที่รู้เห็นเหตุการณ์หรือสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการอพยพเข้ามาในประเทศไทยของกลุ่มคนดังกล่าวได้ โดยพยานบุคคลรวมกันแล้วจำนวนไม่เกิน ๓ คน

ส่วนกรณีบุคคลที่ได้รับการสำรวจแต่ไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติในกลุ่มบุคคลประเภท ๐-๘๘ ที่นายทะเบียนจะสามารถแก้ไขปัญหานั้น จะต้องมีความคุณสมบัติคือ (๑) เป็นกลุ่มคนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ได้แก่ คนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ไม่ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับญาติที่ได้รับการจัดทำทะเบียนชนกลุ่มน้อยไว้แล้วหรือไม่ โดยจะต้องเข้ามาในประเทศไทยภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ หรือเด็กนักเรียนนักศึกษา หรือคนไร้รากเหง้าที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ โดยจะต้องเข้ามาในประเทศไทยภายในวันที่ ๑๘

มกราคม ๒๕๔๘ (๒) ได้รับการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี ภายในวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ (๓) มีหลักฐานการสำรวจ ได้แก่ แบบสำรวจ ๘๙ และใบตอบรับการสำรวจ ๘๙/๑ โดยให้นายทะเบียนตรวจสอบพยานหลักฐาน พิจารณาคุณสมบัติ โดยถ้าผู้ร้องเป็นกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน หรือชนกลุ่มน้อยที่ตกสำรวจ จะต้องส่งเรื่องและข้อมูลของบุคคลนั้นให้ที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาให้การรับรองก่อน จึงเสนอนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาสั่งการ แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่ได้รับอนุมัติให้จัดทำทะเบียนประวัติส่งให้สำนักทะเบียนกลางพร้อมหนังสือขอให้เปิดระบบคอมพิวเตอร์เพื่อบันทึกจัดทำทะเบียนประวัติ โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการไปพร้อมด้วย ในกรณีที่แบบสำรวจ ๘๙ หรือใบตอบรับการสำรวจ ๘๙/๑ สูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้เกี่ยวข้องแจ้งความลงประจำวันไว้เป็นหลักฐาน และถ้าเป็นกรณีแบบสำรวจ ๘๙ สูญหายหรือถูกทำลาย ให้นายทะเบียนพิจารณาจัดทำขึ้นใหม่แทนฉบับเดิมที่สูญหายหรือถูกทำลายโดยใช้ข้อมูลตามใบตอบรับการสำรวจ ๘๙/๑ เป็นสำคัญ ส่วนรายการอื่นให้ใส่ตามข้อเท็จจริงเท่าที่ทราบได้ แล้วหมายเหตุด้วยปากกาสีแดงว่า “ใบแทน” ลงชื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพร้อมวันเดือนปีกำกับไว้ด้วย

๓. ปัญหาเรื่องการขอสัญชาติไทยของชาวเล (มอแกน) ในจังหวัดภูเก็ต พังงา และระนอง ซึ่งมีอยู่จำนวนไม่มาก และเป็นนโยบายของรัฐที่ต้องการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลุล่วงโดยเร็ว ขอให้นายอำเภอและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหามาโดยแนวทางปฏิบัติสำหรับชาวมอแกนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมในพื้นที่จังหวัดพังงา และภูเก็ต กระทรวงมหาดไทยเคยแก้ไขปัญหาสถานะของชาวมอแกนพื้นที่นี้เมื่อครั้งการเกิดเหตุการณ์สึนามิในปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๔ ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๘๗ ส่วนกรณีชาวมอแกนในพื้นที่จังหวัดระนอง เนื่องจากมีความเป็นไปได้ที่ชาวมอแกนในพื้นที่นี้จะเคลื่อนย้ายภูมิลำเนามาจากประเทศเมียนมา การแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติจึงให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๐ โดยถ้าเป็นผู้ที่เข้ามาในประเทศไทยจะให้สถานะเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ถ้าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทยให้ขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตาม หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าชาวมอแกนที่มีปัญหาสถานะในพื้นที่จังหวัดพังงา และภูเก็ต เป็นผู้ที่ย้ายภูมิลำเนาจากจังหวัดระนอง ก็ให้ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาสถานะและสัญชาติตามแนวทางเดียวกับชาวมอแกนที่จังหวัดระนอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งนายอำเภอ นายทะเบียนอำเภอ และนายทะเบียนท้องถิ่น ในพื้นที่รับผิดชอบให้ถือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัดต่อไป และขอให้นายทะเบียนจังหวัดและนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ติดตามกำกับดูแลและเร่งรัดการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสัญชาติอย่างต่อเนื่องด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ชัยตำรวจโท
(อาทิตย์ บุญญะโสภิต)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๑๘-๒๐